

Sport ma dwa różne wymiary, które są w coraz większym stopniu uwzględniane na poziomie UE – są to sport zawodowy i sport jako zajęcie rekreacyjne. W obu przypadkach to duży i szybko rozwijający się sektor gospodarki, wnoszący istotny wkład we wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Sport zachęca do interakcji społecznych, co jest ważne zarówno dla młodzieży, jak i dla osób starszych, kobiet i mężczyzn, a także sprzyja zdrowiu fizycznemu i psychicznemu. Może również wspierać edukację, komunikację, umiejętności negocjacyjne oraz przywództwo, co jest istotne dla wzmocnienia pozycji kobiet.

Wyrównywanie szans

Równość mężczyzn i kobiet jest podstawową zasadą Unii Europejskiej. W Karcie kobiet oraz w strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010–2015 Komisja Europejska wyraziła swoje zaangażowanie na rzecz eliminowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w procesie podejmowania decyzji.

W następstwie konferencji UE na temat równości mężczyzn i kobiet w sporcie, która odbyła się w 2013 r., zatwierdzono wniosek dotyczący strategicznych działań na rzecz równości mężczyzn i kobiet w sporcie w latach 2014–2020. Ponieważ stwierdzono, iż jest jeszcze wiele do zrobienia – działania i zalecenia zawarte we wniosku zachęcają organy zarządzające sportem i organizacje pozarządowe do opracowania i wdrożenia krajowych i międzynarodowych strategii działania na rzecz równości mężczyzn i kobiet w sporcie, przy wsparciu spójnych i konkretnych środków na poziomie UE.

Konkluzje Rady w sprawie równości płci w sporcie zachęcają organizacje sportowe do zwiększenia równowagi kobiet i mężczyzn w zarządach i komitetach oraz w zawodzie trenera. Popiera się w nich także usunięcie przeszkód nieustawodawczych, które uniemożliwiają kobietom podejmowanie takich funkcji (20 maja 2014 r.).

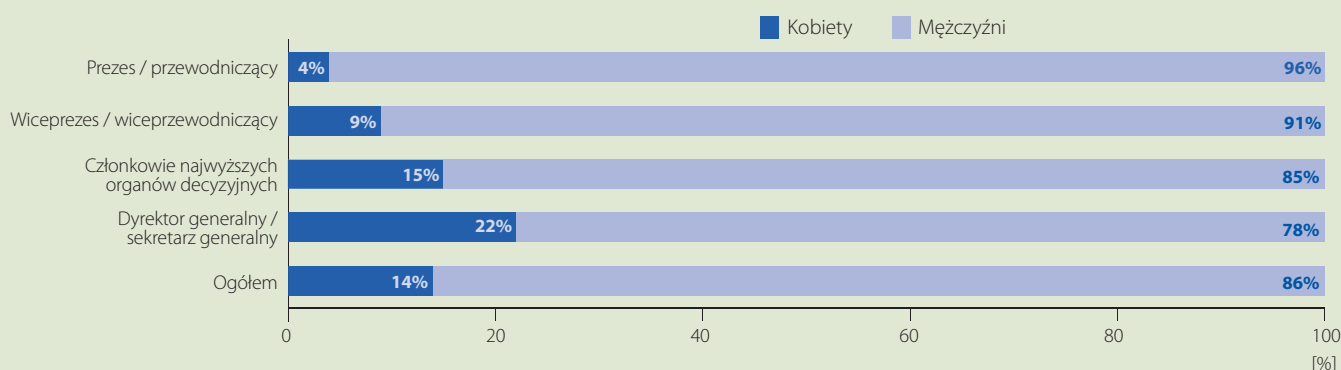
Przeszkody

Kobiety odsunięte od procesu decyzyjnego

Pomimo stopniowo zwiększającego się udziału kobiet w sporcie są one niedostatecznie reprezentowane w organach decyzyjnych instytucji sportowych na szczeblu lokalnym, krajowym, europejskim i światowym.

Dane zawarte w sprawozdaniu na temat kobiet u władzy i w procesach podejmowania decyzji przygotowanym przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) dla prezydencji luksemburskiej Rady UE pokazują,

Wykres 1 – Proporcja kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych w kontynentalnych konfederacjach sportów olimpijskich w Europie, 2015

Źródło: Dane zebrano ze wszystkich 28 kontynentalnych konfederacji sportów olimpijskich w Europie (maj–czerwiec 2015 r.).

że na poziomie europejskim kobiety zajmują średnio 14% stanowisk decyzyjnych w kontynentalnych konfederacjach sportów olimpijskich w Europie. Wśród 28 ankietowanych konfederacji tylko w jednym przypadku kobieta była prezesem lub przewodniczącą, natomiast w ośmiu przypadkach, spośród całkowitej liczby 91, kobiety zajmowały stanowiska wiceprezesów. Liczby te odzwierciedlają tendencje występujące w innych obszarach decyzyjnych, w których różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są tym większe, im wyższe jest dane stanowisko.

We wszystkich państwach członkowskich udział kobiet na najwyższych stanowiskach decyzyjnych w organizacjach sportowych pozostaje na bardzo niskim poziomie. Średnio w 2015 r. kobiety piastowały tylko 14% wszystkich stanowisk, a wskaźnik ten kształtował się od 3% w Polsce do 43% w Szwecji.

Sport uznawany jest za domenę mężczyzn

Sport to sektor tradycyjnie zdominowany przez mężczyzn, a postęp w zakresie równości mężczyzn i kobiet w tej dziedzinie utrudniają społeczne wyobrażenia dotyczące kobiecości i męskości, wedle których sport często kojarzy się z cechami męskimi, takimi jak siła fizyczna i odporność, szybkość oraz duch rywalizacji, czasami wręcz konfrontacji. Kobiety uprawiające dyscypliny sportowe mogą być postrzegane jako „męskie”, podczas gdy mężczyźni, którzy nie są zainteresowani sportami mogą być uznawani za „niemęskich”. Panujące stereotypy płci wpływają nie

tylko na udział kobiet w procesach decyzyjnych w organizacjach sportowych, ale także na ich udział w zajęciach sportowych.

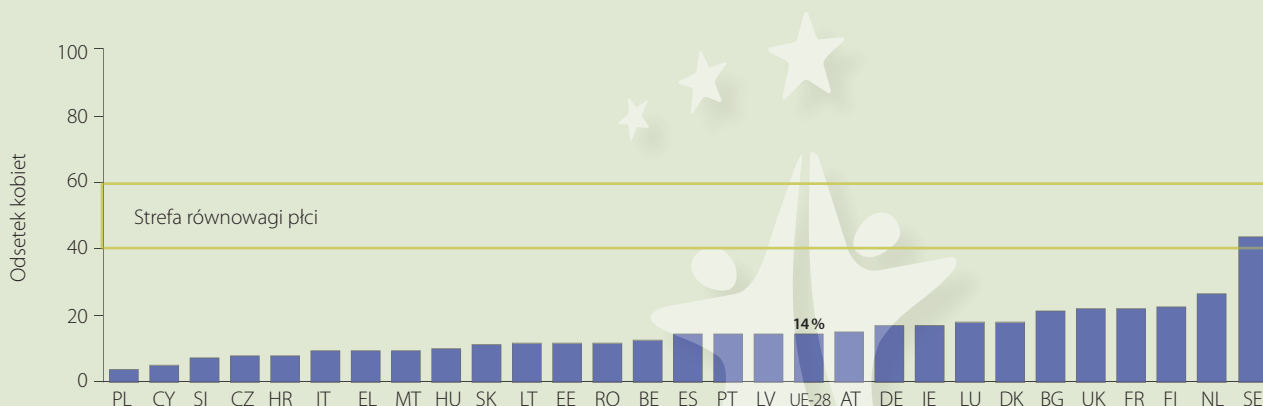
Tradycyjne role mężczyzn i kobiet mogą determinować, ile godzin kobiety poświęcają na obowiązki związane z pełnieniem opieki, co może przekładać się na ilość czasu pozostającego na uprawianie sportu. Wskaźnik równouprawnienia płci EIGE wyraźnie pokazuje, że poświęcając więcej czasu na zajęcia związane z pełnieniem opieki w porównaniu z mężczyznami, kobiety w mniejszym stopniu uczestniczą w innych zajęciach społecznych, takich jak zajęcia sportowe, kulturalne i rekreacyjne.

Mężczyźni zdominowali zawód trenera

Zawód trenera to kolejna sportowa dziedzina, w której kobiety są w dużym stopniu słabiej reprezentowane. Na podstawie danych z siedmiu państw członkowskich UE szacuje się, że tylko 20–30% wszystkich trenerów sportowych w Europie to kobiety¹. Częściej kobiety trenerki można znaleźć w sportach z dużym udziałem kobiet (np. w przypadku tańca, gimnastyki, łyżwiarstwa figurowego i sportów jeździeckich), pracują one przede wszystkim z kobietami, młodzieżą i dziećmi współzawodniczącymi na poziomie lokalnym i regionalnym. W sporcie zatrudnionych jest również więcej mężczyzn niż kobiet, a dane z prowadzonej przez EIGE bazy danych statystycznych dotyczących płci pokazują, że na poziomie europejskim w latach 2012–2014 zatrudnienie kobiet w sporcie w rzeczywistości spadło, podczas gdy zatrudnienie mężczyzn wzrosło.

¹ Komisja Europejska (2014), Równość mężczyzn i kobiet w sporcie: Wniosek dotyczący działań strategicznych w latach 2014–2020, s.19. http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Wykres 2 – Odsetek kobiet na wszystkich stanowiskach decyzyjnych w krajowych federacjach sportowych w UE-28, 2015

Źródło: Dane zebrano z 10 najbardziej popularnych krajowych federacji sportowych w każdym z 28 państw członkowskich (łącznie 280 federacji) w okresie od maja do czerwca 2015 r.

Uwaga: Uwzględniono następujące stanowiska: prezes/przewodniczący(-a), wiceprezes/wiceprzewodniczący(-a), dyrektor generalny(-a)/sekretarz generalny(-a) oraz pozostali członkowie zarządu. Celem uniknięcia podwójnego liczenia każda osoba jest liczona tylko raz, nawet jeżeli zajmuje kilka stanowisk.

Stereotypy w mediach powodują marginalizację kobiet

Media mogą odgrywać znaczącą rolę, zarówno utrwalając, jak i kwestionując stereotypy płci w sporcie. W rzeczywistości stereotypowe pod względem płci traktowanie kobiet i mężczyzn sportowców przez media jest dobrze udokumentowane, a kobietom sportowcom często przypisuje się cechy o charakterze seksualnym. Kobiety są często przedstawiane w sposób, który przyczynia się do marginalizacji ich osiągnięć w sporcie z powodu akcentowania kobiecości i atrakcyjności seksualnej, a nie atutów i umiejętności.

Istnieją również znaczne różnice w relacjach medialnych na temat sportu kobiet i mężczyzn, w których znacznie więcej uwagi poświęca się mężczyznom². Kolejnym wyzwaniem jest brak kobiet w dziennikarstwie sportowym. Na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie w 2012 r. kobiety stanowiły tylko 15% dziennikarzy i fotografów. Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn w dziennikarstwie sportowym sięgają również organizacji medialnych, w których kobiety piastują mniej niż jedną trzecią wyższych stanowisk kierowniczych³.

Jakie działania są podejmowane w tej sprawie?

Szereg federacji międzynarodowych i kontynentalnych w Europie odpowiedzialnych za promocję i rozwój sportu

wykazało już swoje zaangażowanie w kwestii równości mężczyzn i kobiet poprzez wprowadzenie **parytetów płci**.

W 2015 r. dziewięć z 28 konfederacji europejskich stosowało parytety płci w najwyższym organie decyzyjnym (komitecie wykonawczym, prezydium bądź radzie dyrektorów) i tylko jedna nie spełniała tego parytetu, czyli nie miała kobiet na najwyższych stanowiskach decyzyjnych. W czterech z pozostałych 19 europejskich konfederacji bez parytetu płci kobiet w ogóle nie było w najwyższym organie decyzyjnym.

Ponadto komisje lub komitety kobiet są obecne w pięciu organizacjach:

- Europejska Konfederacja Boksu (EUBC)
- Europejska Unia Taekwondo (ETU)
- Europejska Unia Gimnastyki (UEG)
- FIBA Europa
- Unia Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA)

Na **poziomie krajowym** dobrowolne cele w zakresie równowagi płci w strukturach zarządzania federacji sportowych zostały zaproponowane lub już wprowadzone w pięciu państwach członkowskich (DE, FR, FI, SE, UK (Anglia)).

Jednak dla osiągnięcia równości mężczyzn i kobiet w sporcie i procesach decyzyjnych potrzebne są dalsze działania.

² Ibid., s. 33.

³ Dane z prezentacji Anthony'ego Edgara, dyrektora MKOl ds. organizacji medialnych, „Olimpiada: sprostanie nowym globalnym wyzwaniom”; Oxford University Club, Oxford, „Przyszłość dziennikarstwa na olimpiadzie”, 13–14 sierpnia 2012 r.

Parytety płci w europejskich konfederacjach sportowych, 2015

Parytet płci w najwyższym organie decyzyjnym

Przynajmniej jedna kobieta i jeden mężczyzna	Międzynarodowa Federacja Zapaśnicza Europa (FILA-Europe) Europejska Federacja Szermiercza (EFC) Europejska Federacja Piłki Ręcznej (EHF) Europejska Federacja Strzelecka (ESC) Europejska Federacja Podnoszenia Ciężarów (EWF) Unia Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA)
--	---

Przynajmniej 2 kobiety i 2 mężczyźni	Europejska Federacja Hokeja (EHF) FIBA Europa
--------------------------------------	--

Przynajmniej 3 kobiety i 3 mężczyźni	Europejski Związek Triathlonu (ETU)
--------------------------------------	-------------------------------------

Parytet płci w radach, komitetach i komisjach

Europejska Federacja Piłki Ręcznej (EHF) Europejska Federacja Strzelecka (ESC) Europejska Unia Tenisa Stołowego (ETTU) Europejska Unia Taekwondo (ETU) Europejski Związek Triathlonu (ETU)
--

Co jeszcze można zrobić?

Zastosowanie aspektu płci

Jednym ze sposobów na zwiększenie równości mężczyzn i kobiet w sporcie jest uwzględnienie aspektu płci w odpowiednich obszarach polityki. Można to opisać jako włączenie aspektu równości mężczyzn i kobiet do wszystkich etapów opracowywania i wdrażania polityki lub programu.

W celu wsparcia pracowników instytucji UE i organów rządowych w procesie włączania aspektu płci w ich pracę, m.in. w dziedzinie sportu, EIGE opracowała internetową platformę uwzględniania aspektu płci, udostępnioną dla wszystkich na stronie internetowej EIGE.

Ukierunkowane działania i inicjatywy

W celu osiągnięcia równości mężczyzn i kobiet oraz zwiększenia udziału kobiet w procesie decyzyjnym w sporcie korzystne jest wykorzystanie szerszej gamy ukierunkowanych działań, takich jak debaty publiczne, szkolenia, programy mentorskie i proaktywne polityki, które zachęcają młode kobiety do zajmowania się sportem. Skutki środków prawnych i dobrowolnych mogą zostać wzmocnione poprzez zwiększenie świadomości społecznej i zwalczanie nakazowych ról mężczyzn i kobiet. Wyeliminowanie stereotypów płci odgrywa kluczową rolę w eliminowaniu barier, które ograniczają dostęp kobiet do stanowisk kierowniczych w sporcie.

Wyższa jakość danych na poziomie UE

W badaniach EIGE ustalono, że pomiar zakresu zmian w procesie decyzyjnym w sporcie jest utrudniony z powodu braku odpowiednich wskaźników na poziomie UE.

Wyeliminowanie stereotypów płci ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia równości mężczyzn i kobiet w sporcie i procesach decyzyjnych

Chociaż niektóre dane już istnieją, nie ma danych z podziałem na płęć, które można byłoby porównywać we wszystkich państwach członkowskich. Brak odpowiednich informacji uniemożliwia decydom przyjęcie polityk, które odzwierciedlałyby różne potrzeby kobiet i mężczyzn i sprzyjałyby wyrównanemu uczestnictwu.

Aby pomóc decydom UE w ich pracy, EIGE opracowała bazę danych statystycznych dotyczących płci⁴, dostępną dla wszystkich na stronie internetowej EIGE. Ponadto Centrum Zasobów i Dokumentacji EIGE zapewnia wiele różnorodnych publikacji dotyczących sportu za pośrednictwem swojej e-biblioteki. Zasoby te – dostępne w języku angielskim, niemieckim, szwedzkim, niderlandzkim, francuskim, duńskim, włoskim, greckim, norweskim i portugalskim – znajdują się pod następującym adresem: <http://eige.europa.eu/rdc>.

⁴ Informacje na temat „Kobiety i sport” w bazie danych znajdują się w części „Strategie UE” (Strategia UE na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010–2015 – Role kobiet i mężczyzn w odniesieniu do młodzieży, edukacji i sportu) oraz w „Obszarze polityki” – kultura, edukacja i młodzież.

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) to unijne centrum wiedzy w zakresie równości mężczyzn i kobiet. EIGE pomaga decydom i wszystkim właściwym instytucjom w ich staraniach na rzecz urzeczywistnienia równości kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wszystkich Europejczyków poprzez przekazywanie im szczegółowej wiedzy eksperckiej oraz porównywalnych i wiarygodnych danych dotyczących równości płci w Europie.

Dane kontaktowe

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

